

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 19005/2024
08.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Бранислав Херцег, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1333/24 од 26.06.2024. године, у седници већа одржаној 08.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1333/24 од 26.06.2024. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1333/24 од 26.06.2024. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Новом Саду П 382/2023 од 01.03.2024. године, којом је одбијен приговор апсолутне ненадлежности суда, као и тужбени захтев којим је тражено да се тужени обавезе да тужиоцу исплати износ од 71.696.537,80 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате и обавезан тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 97.832,70 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију из свих законских разлога.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23 – у даљем тексту: ЗПП), Врховни суд је утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијом се посебно не указује на друге битне повреде одредаба парничног поступка због којих се, под условима из члана 407. став 1. тачке 2. и 3. ЗПП, тај правни лек може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је уписан у ЛН бр. ... К.О. ..., као носилац права својине у 1/1 дела на парцели број .../..., улица ..., површине 11509 м², по врсти: пољопривредно земљиште, култура: њива 3. Класе . Наведену непокретност тужилац је стекао на основу решења о наслеђивању јавног бележника од 20.11.2020. године, којим је оглашен за наследника целокупне заоставштине пок. ББ. Према Плану генералне регулације насељеног места Ветерник („Сл.лист Града Новог Сада“ број 27/15, 13/21 и др. план и 32/33) и Плану детаљне регулације дела подручја планираног за пословање секундарног и терцијалног сектора, североисточно од планиране обилазнице у Ветернику ("Сл.лист Града Новог Сада" број 5/22) парцела број .../... К.О ... налази се у зони пословања, док је парцела делом намењена за пословање секундарног и терцијалног сектора, делом за спортски центар и делом за саобраћајне површине-регулације улица.

Предметна парцела бр. 3113/1 КО Ветерник (укупне површине 11509 м²) планском документацијом је делом намењена за јавну површину регулацију улице Васе Ешкићевића, планирани продужетак Булевара војводе Степе и регулацију улице КЈНДН и то у површини од 1615 м², док је у природи делимично ушла у састав наведених улица у површини од 1615 м², односно део парцеле који је намењен за јавну површину-регулацију улице Васе Ешкићевића, планирани продужетак Булевара војводе Степе и регулацију улице КЈНДН у природи је део јавне и саобраћајне површине-улица Васе Ешкићевића, планирани продужетак Булевара војводе Степе и улице КЈНДН у месној заједници Ветерник, насељеном месту Ветерник. Преостали део парцеле је делом намењен, такође, за површину јавне намене- спортски центар у површини од 5765 м², а делом за остало грађевинско земљиште у површини од 4129 м².

Изласком на локацију предметне парцеле, утврђено је да се парцела бр. .../... КО ... (укупне површине 11509 м²), делимично користи у површини од 1615 м² за јавне и саобраћајне површине, као што је планском документацијом и предвиђено. Део парцеле у површини од 5765 м² није приведен планираној, јавној намени. Поступак експропријације у вези са предметном парцелом није вођен, нити је тужиоцу исплаћена било каква накнада за предметно земљиште. Према налазу и мишљењу вештака за област грађевинарства тржишна вредност предметне парцеле износи 12.436,52 динара/м².

Предметно земљиште у површини од 5.765 м² (непресуђени део) је углавном било у парлогу, док је комшија тужиоца на истом косио траву. Раније је ово земљиште коришћено у пољопривредне сврхе, а данас тужилац ово земљиште не користи, нити има механизацију за наведено. Туживоца нико не омета у мирном коришћењу наведеног дела парцеле у површини од 5.765 м².

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је тужбени захтев тужиоца неоснован из разлога што предметно земљиште није приведено намени и тужилац није фактички депоседиран, те му није повређено право

својине на непокретности, нити је доведено у питање његово мирно уживање имовине у смислу члана 58. Устава РС, јер поред планског акта који је донет, није предузета ниједна друга фактичка радња од стране туженог. Доношењем планских аката тужилац у конкретном случају није ограничен у остваривању својинских овлашћења на предметној парцели. Осим тога, тужилац није доказао да је тражио измену планског акта, нити да је планирао градњу објекта на спорној парцели, а све до привођења земљишта планираној намени он, као уписани власник, истим може слободно располагати у обиму својих својинских овлашћења.

По оцени Врховног суда, неосновано се ревизијом указује да се наведени закључак нижестепених судова заснива на погрешној примени материјалног права.

Према члану 58. став 2. Устава Републике Србије, до дозвољеног одузимања права својине које не представља повреду права на имовину, може доћи под кумулативно испуњеним условима: да је учињена у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне.

Протоколом 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, у члану 1. гарантује се заштита имовине и прописано је да свако физичко и правно лице има право на неометано уживање своје имовине, да нико не може бити лишен своје имовине осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права. Међутим, ове одредбе ни на који начин не утичу на право државе да примењује законе које сматра потребним да би регулисала коришћење имовине у складу са општим интересима или да би обезбедила наплату пореза или других дажбина или казни.

Одредбом члана 2. став 6. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“ бр. 72/09), прописано је да је површина јавне намене простор одређен планским документом за уређење или изградњу објекта јавне намене или јавних површина, за које је предвиђено утврђивање јавног интереса у складу са посебним законом (улице, тргови, паркови и др). Сходно одредби члана 10. став 2. Закона о јавној својини („Службени гласник РС“ бр. 72/11), добрима у општој употреби у јавној својини, у смислу овог закона, сматрају се оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су као такве одређене законом (јавни путеви, јавне пруге, мостови, тунели на јавном путу, пружи или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелази и др). Према ставу 7. истог члана, добра у општој употреби су у својини Републике Србије, изузев путева другог реда који су у својини аутономне покрајине на чијој се територији налазе, изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица, који нису део ауто-пута или државног пута првог и другог реда и тргова и јавних површина, који су у својини јединица локалне самоуправе на чијој се територији налазе.

У конкретном случају, спорна парцела број .../... К.О ... на којој је тужилац носилац права својине, према планским документима туженог Града Новог Сада налази се у зони пословања, делом је намењена за пословање секундарног и терцијалног сектора, делом за спортски центар и делом за саобраћајне површине-регулације улица. Наведена парцела (укупне површине 11509 м²), се у површини од 1615 м² користи за јавне и саобраћајне површине, као што је планском документацијом и предвиђено. Преостали део парцеле је делом намењен, такође, за површину јавне намене - спортски центар у површини од 5765 м², а делом за остало грађевинско

земљиште у површини од 4129 м2. Наведени део парцеле у површини од 5765 м2 није приведен планираној, јавној намени.

Тиме што је парцела обухваћена планским документом, њена постојећа намена и промена титулара стварног права се не мења по аутоматизму, нити је због чињенице да је плански акт донет, спорно земљиште постало јавна својина. Поступак одузимања земљишта није спроведен на начин прописан Законом о експропријацији, нити је спорно земљиште фактички одузето од тужиоца и приведено намени за коју је предвиђено планским актима. У таквој ситуацији, за исплату тражене новчане накнаде у висини тржишне вредности земљишта као за одузето право својине, није довољно само да је оно планским актима јединице локалне самоуправе одређено за јавну површину или површину остале намене, већ је нужно да је земљиште и непосредно одузето и користи се у складу са планским актом, чиме је власник онемогућен да на њему остварује власничка права у пуном обиму, што овде није случај. Предметно земљиште, део парцеле тужиоца у површини од 5765 м2, није ни правно ни фактички на лицу места приведено намени предвиђеној планским актима, јер није промењена намена земљишта које се и даље води као пољопривредно, нити се спорни део парцеле користи за површину јавне намене - спортски центар, због чега би тужени био у обавези да исплати тужиоцу његову тржишну вредност, јер плански акт који није фактички спроведен не може бити основ стицања права јавне својине туженог..

Тужени има функцију урбанистичког планирања грађевинског подручја и доношења просторних планова, али за исплату накнаде по основу одузимања права својине и гарантованог права на имовину сама чињеница доношења планских аката не може се сматрати привођењем земљишта намени, јер се тек спровођењем законске процедуре за одузимање земљишта или непосредним одузимањем и лишавањем власника да земљиште користи у пуном обиму својих власничких овлашћења, стичу услови за исплату тржишне накнаде и обавезу туженог да спроведе поступак парцелације и изврши упис свог права својине.

Према одредби члана 85. Закона о планирању и изградњи ("Службени гласник РС" бр. 72/2009, 81/2009- испр., 64/2010), грађевинско земљиште је у промету, док је чланом 3. Закона о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС“, бр. 62/2006, 65/2008-др.закон, 41/2009, 112572015, 8072017 и 95/2018-др. закон) прописано да се земљиште које је у складу са посебним законом одређено као грађевинско земљиште, до привођења планираној намени, користи за пољопривредну производњу, с тим да су чланом 59. истог закона прописане обавезе власника односно корисника таквог земљишта. Стога, права тужиоца као сопственика нису ограничена у коришћењу земљишта као пољопривредног, нити је он онемогућен да земљиштем располаже, продаје га, издаје у закуп и сл., па су неосновани наводи ревизије да је доношење планских аката имало за последицу несигурност тужиоца у погледу тога шта ће бити са његовом имовином и да му је смањена могућност располагања и коришћења предметне парцеле.

Због наведеног, право тужиоца на исплату накнаде за предметно земљиште може настати тек у моменту када му тужени земљиште формално или фактички одузме и приведе намени без исплате одговарајуће новчане накнаде.

Правилна је и одлука о трошковима поступка, јер је донета у складу са чланом 163. став 1-4, чланом 153. став 1. и 154. ЗПП.

Овај суд је приликом доношења одлуке имао у виду и остале наводе ревизије, али је оценио да су неосновани, јер суштински представљају понављање навода који су истицани у жалби против првостепене пресуде, а ове наводе је другостепени суд правилно оценио као неосноване и за ту оцену дао јасне и довољне разлоге, које у свему прихвата и овај суд.

Из напред изнетих разлога, применом члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић